

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. II. Quid importet negatio rectitudinis debitæ in esse peccato

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

nem rectitudinis debitæ, non habebitur adhuc completa ratio malitiæ, & si diceret positionem rectitudinis debitæ, adhuc esset bonum, pone è converso Amorem cum omnibus prædicatis positivis, dicat tamen negationem rectitudinis debitæ, ut si eliciatur contra prohibitionem, jam ille Amor deberet supponi peccaminosus. Ergo apparet rationem peccati, negatione rectitudinis proximè formalisari, siquidem ejus abscessus destruit peccatum, & ejusdem negationis accessus ponit peccatum. Et sicut formalisat disgregativum visus albedo, quia ejus accessus, vel recessus, ponit, vel non ponit illud disgregativum; Sic negatio rectitudinis formalisabit peccatum: quia ejus negationis accessus, vel recessus, ponit, vel non ponit peccatum.

In his Argumentis, inferiusque adferendis semper supponitur, quòd peccatum dicat negatione debitæ rectitudinis; in qua negatione explicanda occupantur Auctores, ostendendo quæ sit ista v. g. odio Dei debita rectitudo. Ratio dubitandi: quia sicut Leoni non est debitum esse hominem; ita & odio Dei, non est debitum esse Amoris, aut cujuscunque rectitudinis; nihilque est debitum cuiquam, quod destruit essentiam illius, destrueret autem essentiam odii Dei, rectitudo, quam rationem dubitandi ponderosè opponit Vasq. & tamen hæc rectitudo debita debet esse: quia aliàs peccatum, non esset defectus, si illi rectitudo debita non fuisset. Sicut non est defectus in Leone, quòd non sit homo: quia est indebitum Leoni, ut sit homo; imò debitum ne sit. Hoc ut explicetur. Sit

DIFFICULTAS II.

Quid importet negatio rectitudinis debitæ in esse peccato?

PLures vias inierunt, quæ Recentiores quàm Antiquiores, id explicandi; quæ occurrunt magis insignia hinc proponuntur: Nam singulas explicationes, persequi longum.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Recentiorum Explicationes.

EXPLICAT I. Perez. quòd malitia formalis peccati Commissionis negatioque rectitudinis debitæ inesse, stet in quadam privatione essentialiter libera, quæ præcedat ipsum actum, ita ut actus sequatur privationem sine nova libertate. Ponitque in ipso actu libero determinatione liberi arbitrii ad ipsum actum liberum; & hanc determinationem dicit esse modum quendam positivum in actibus bonis perfectivum subiecti, in actibus verò malis, non esse positivum & perfectivum, sed corruptivum, &

privativum perfectionis actus boni. Quod autem sine nova libertate illam privationem consequi debeat actus positivus rationem dat: quia aliàs accidere posset, ut posito liberè actu prohibito postea quis evitet malum, quod est absurdum. Hoc autem ipsum, quid sit illud quo privatur illa privatio ita explicat. Omnis determinatio formaliter libera ad actum positivum quem volumus eligere, est omisso quædam omnium impedimentorum potentium hic & nunc impedire existentiam actus. Sit v. g. homo liber ad amorem Dei, & odium eo ipso non solum, potest amare liberè, sed potest liberè non amare, & impedire existentiam amoris, vel per ipsum odium; vel nolitionem efficacem amoris &c. Jamque necessitatem patitur, ut necesse sit illum hominem, vel liberè amare Deum, vel impedire liberè amorem &c. idem dicendum proportionaliter de odio, ad quod libertas determinatur, per omissione indivisibilem omnium impedimentorum potentium hic & nunc impedire ipsum odium, & hac omissione posita, sine nova libertate, atque necessario sequitur odium Dei. Sed est notanda, inquit, insignis differentia inter determinationem ad amorem Dei, & determinationem ad odium Dei, quod licet utrumque vocetur pura omisso, sicut etiam tenebræ, vocantur negatio lucis, & lux negatio tenebrarum, propriè tamen loquendo, ipsa omisso determinans ad odium Dei, est propriè omisso & privatio, altera autem potius est actio positiva, sicut lux est entitas positiva. Ratio discriminis: quia omisso determinans ad odium, est per se ipsam mala, & nullam habet bonitatem, neque est à Deo; determinatio autem libera ad actum amoris Dei per se ipsam est bona & laudabilis, pro qua sententia adfert plures Auctoritates. Sed ut verum fatear, illæ explicari possunt secundum nostram sententiam, quòd formale peccati stet in non positivo. *Absolute autem hac Explicatio.*

NON SATISFACIT I. Tum quia. Actus ipse odii Dei condistinctus ab illa ipsa non positione impedimentorum, secundum hæc principia, & esset malus formaliter, & non esset; non esset quidem: quia non esset liber, sed necessario sequeretur. Omne autem formaliter malum est formaliter liberum. Rursus quia illud quod jam sequitur, positivum est secundum Perez. Si positivum est Auctorem habet Deum? Utinam simili arguebat ipse. Quod autem Deum Auctorem habet bonum est, ut docet fides. Ergo & illud odium jam esset bonum. Esset autem secundum Perez adhuc malum odium Dei: quia communis est Fidelium apprehensio odium Dei, quod experitur in se peccator, producendo illud, malum esse. Et si non ponere impedimenta odii Dei est malum, quomodo ipsum odium Dei non erit malum, propter quod enim unum quodque tale &c. Et certè illa impedimenta sunt impe-

impedimenta non posita mali. Ergo sequens actus debet esse malus. Tum quia. Falsum est illud odium non esse liberum: Nam illa determinatio, quæ supponitur præcedere, vel est determinatio antecedens re. & sic ipsa determinatio erit mala. Sed quia potest adhuc retrahi, manebit indifferentia ad odium, consequenter liberè produceretur illud odium. Constat autem dicta in Animasticis de libertate actus imperati. Quod si illa determinatio est non nisi antecedens ratione: tunc sicut in re, illa determinatio est libera: ita & odium in re erit liberum, cum eundem realiter actum peccaminosum constituent. Tum quia. Nullum est fundamentum, quod liberè non sequetur adhuc odium, quia quamvis ponatur liberè sequi odium, non sequetur quod non sit facta transgressio Legis: quia Lex prohibet ne quis subtrahat positionem impedimentorum ad odium, sed quod unusquisque teneatur illud impedire: ita ut negatio ponendorum impedimentorum odii sit radicaliter, & virtualiter odium quæ virtualitas facit, ut posito liberè actu prohibito, nunquam possit evitari malum.

NON SATISFACIT 2. Tum quia. Illa ipsa non positio impedimentorum odii, est mala. Rogo in quo stet malitia illius. Si in positivo. Ergo & alia peccati malitia stabunt in positivo. Si in negativo. quid negat illa non positio impedimentorum, quæ sit talis ne ex ea sequatur ex eo solum odium Dei esse malum, quia non est amor Dei. quod non debere dici infra ostenditur. Tum quia. Non indiget ad sui malitiam non positio impedimentorum ullâ antecedenti determinatione. Ergo nec ipsum odium indiget ulla determinatione ad sui malitiam habendam. Tum quia. Ponamus solam illam proptionem in actum odii Dei, eamque voluntariam. Vel erit adhuc odium illud malum independentè à negatione impedimentorum, vel non erit: si non erit. Ergo poterit aliquis advertenter & liberè odisse Deum sine peccato. Si erit malum. Ergo erit malum independentè ab illa prævia negatione impedimentorum.

NON SATISFACIT 3. Determinatio ad amorem est entitas positiva, & non est propriè omisso, quamvis etiam illa sit omnium impedimentorum ad amorem exclusio. Ergo idem dicendum de determinatione ad odium Dei: Quod enim dicit Perez augendam per hoc perfectionem odii. si illa determinatio sit positiva, videtur petere principium, dicentque oppositi peccatum positivè in se non habere per hoc augmentum perfectionis: ita nec habituram dictam positivam non positionem impedimentorum.

EXPLICAT 2. Esparza de Actibus humanis q. 29. Supponitque, quod impossibile sit, utis cui adest omne bonum sibi debitum, patiatur aliquod malum, & hoc probat Inductio. Un-

de non est possibile ut aliquis patiatur aliquod malum paupertatis cui adsunt omnes divitiæ. Supponit rursus, quod bonum sit prædicatum convertibile cum ente, superaddens non nisi vim inductivam appetitus & amoris. Ex quo inferitur omne malum tam physicum, quam morale, consistere formaliter in privatione boni unicuique debiti, omnemque talis boni privationem, esse malum quoddam. Porro hæc ipsa cuiusvis boni privatio est indistincta ab aliquo alio bono. quia unumquodque intendens ad bonum operatur. Hinc si aliquod malum esset realiter expers omnis entitatis & boni, nullum posset pertrahere principium ad positionem sui. Posita autem hac indistinctione mali ab aliquo alio bono. illa entitas alicujus in se bonitatis est nihilominus mala: quatenus est impeditiva, & exclusiva boni debiti respectu alicujus subjecti; & habet eatenus rationem privationis ejusdem boni: Omne enim malum excludit præponderans sibi bonum. & cum virtus & actus bonus maximè omnium sint bonum; quia vitia & actus vitiosi hoc bonum excludunt, maximè omnium dicuntur privationes. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Concederent oppositi: Omne id quod habet omne bonum sibi debitum non posse habere malè. Concedent rationem boni esse entitatem positivam; sed istis omnibus concessis, negabunt oppositum malum jam hoc ipso esse negationem, quærent enim quare bonum & malum morale non possent se habere sicut oppositio frigoris & caloris ab utraque parte positiva. Concedent item oppositi. Quod illa privatio sit innexa alicui enti. Concedent, supposito quod detur illa privatio, esse illam malam. Sed restabit semper quærere, in quo stet illa non positivitas, in quo stet illa privatio, & quidem debita. Tum quia. Odium Dei non tantum est malum: quia privat amore Dei. sed etiam in se est malum, quæ malitia, quam rogo dicit privationem: quod item bonum est debitum odio Dei, quo caret illud odium.

Punctum Difficultatis 2.

Adferuntur reliquæ Explicationes.

EXPLICANT 3. Alii hanc non positivitatem stare in hoc quod ille actus sit liber, & tamen dicat negationem bonitatis & rectitudinis, quam voluntas potest, & debet habere. Idem fermè vult Gabriel & Almainus. Ex eo peccatum esse malum: quia inducit privationem actus boni in voluntatem. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT 1. Quæro enim: Ille ipse actus in se spectatus, & non spectatâ ipsa voluntate, vel est in se malus, vel non est malus in se. Si est in se malus, est malus malitiâ stante in non positivo. Quæro quodnam sit illud?

(D) 4

nec

nec recurras ad potentiam: quia suppositio argumenti recursum præcludit.

Si autem ille actus in se spectatus non est malus. Ergo odium Dei non est malum. Ergo non explicas malitiam peccati in se, de qua quæritur. Ergo ulterius accessus illius actus ad potentiam, non potest reddere malè se habentem potentiam, quia cum illum actum liberè ponat potentia, ipseque actus non sit in se malus, qui reddet potentiam illo actu male se habentem? Et sicut quia aqua emanat ex se frigus, cum frigus non sit in se malum, non reddit emanativum sui malum, ita quia voluntas principiat odium Dei, si ipsum odium Dei non est in se malum, hoc est, carens perfectione debita, quomodo reddet potentiam malam. Si autem dicas odium Dei carere perfectione debita, explica hoc ipsum, & non per hoc, quia reddit potentiam malam.

NON SATISFACIT 2. exiis, quæ in simili ponit Valq. Hæc restitudo quam potuit, & debuit habere voluntas, vel debuit esse ratione actus oppositi, qui tum poni debuit; vel debuit esse in ipso actu odii. Si primum. Ergo si per possibile vel impossibile simul starent secum Amor & Odium Dei, odium Dei non esset malum: quia non privaret opposito actu bono. non secundum: quia nec potentia potest habere exigentiam ut actus odii Dei sit bonus: haberet enim exigentiam ad impossibile. Neque ipse actus, ut dictum, exigit ut sit bonus: neque enim potest exigere ut implicet. Implicat autem, ut actus odii sit bonus. *Neque valet si dicas:* Ipsam voluntatem debuisse habere in se restitutinem. Tum quia, non infertur inde malitia negativa in ipso peccato. Tum quia, independentem ab actu, nulla est restitudo, vel irrestitudo voluntatis, quæ sit moralis. non ergo ex potentia in actum, sed ex actu in potentiam debet derivari proxima malitia, quod qui fiat non ostendit. Tum quia. Rediret Argumentum, an debuerit habere restitutinem tunc cum supponitur habere odium. vel independentem ab illa suppositione? Non primum: quia hoc saltem viribus naturæ est impossibile; ut scilicet in suppositione odii habeatur Amor. Non secundum. quia ut dictum est non ostenditur ipsius odii malitia.

Neque valet si dicas cum Suarez. Debere restitutinem inesse actui ex suppositione; ex suppositione enim, quod debuerit operari voluntas tenebatur bene operari. Sicut casu, quo quis vult orare, tenetur bene orare. Non inquam valet. Tum quia, ut urget Ariaga. Hæc conditionalis arguit privationem in potentia potius, quam in actu: quia ponit obligationem habendi alium actum loco illius. Tum quia. Illud casu quo velit operari si significat, casu quo velit opera per hunc actum odii, tenetur ad bene operandum, & tunc falsus redderetur sensus,

deberet enim teneri ad impossibile: implicaret enim ut actus odii Dei sit bona operatio. Si vero significatur casu, quo velit operari bene per alium actum, tenebitur ad bene operandum. id verum quidem est. Sed sequitur absurdum scilicet. hoc actu odii Dei non peccare peccatorem. Ratio, quia non ponitur conditio quæ obligabat ad non peccandum. Nempe casu quo velit actio actu operari, illo autem casu non vult voluntas alio actu operari: quia vult non nisi actum odii. Tum quia, illud quod adfertur de oratione, disparitatem habet: Nam Actus orandi potest bene vel male fieri; Actus autem odii non nisi male fit. Hinc potest aliquis teneri ut bene oret, nemo tenetur ut possit bono odio odisse Deum. Si non tenetur ad bonum odium, quomodo illi odio est debita restitudo.

EXPLICAT 4. Granado. Quam explicatione multo apparatu proponebat meus in Theologia Magist. Succus in hoc est. Quia Actus odii Dei ex ratione sua generica est actus voluntatis circa bonum Dei, hæc ratio generica quantum est ex se solum postulat aptè conjungi, cum differentia prosecutionis, non postulat autem conjungi cum differentia fuge. Quia verò certam partium compositionem consequitur forma & species; ideo quia caret recta compositione partium odium Dei; ideo caret restitutine speciei, caret honestate debita, & quia speciem consequitur debitus ordo, ideo carens actus odii restitutine speciei, caret etiam ordine debito. Ultimato in hoc resolvitur Explicatio. Quia scilicet Actus odii Dei secundum rationem suam genericam habet capacitatem & debitum restitutinis; nec se habet actus ille humanus; ita ad rationem restitutinis sicut animal ad hinnibile vel rationale: quia animal dicit solum non repugnantiam, vel aptitudinem Logicam ad differentiam. Jam autem actus humanus ad rationem boni habet rationem positivam & exigentiam. Secundum hæc principia ulterius Actus malus est primario in ratione sua generica malus. Secundario in specifica: quia non nisi etiam secundum rationem genericam est illi debita restitudo. Et licet rationi genericæ contractæ, quæ contractæ, & in sensu composito, non sit debita restitudo. v.g. in actu odii, sufficit quod sit debita secundum se, & in sensu diviso. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT 1. Quia posito peccato, malitia illius non pendet jam à nostris intentionibus, sed debet esse nemine cogitante. Ergo & id quod salvat privationem, in qua stat formaliter peccatum debet esse nemine cogitante. Ergo & debitum restitutinis statens formalitatem peccati debet esse nemine cogitante. Subsumo. Sed debitum restitutinis in peccato non est nemine cogitante: quia ipsa actio generica ut sic, actus humani, non datur nemine cogitante. imò etiam posito quod datur

tur rationes genericæ quoad esse suum actuale, necdum sequetur esse actum humanum capacem in actu odii Dei rectitudinis: quia si non est capax illius rectitudinis ipsum odium Dei, nec erit capax ipse actus humanus identificatus realiter: Neque enim datur distinctio virtualis in creatis in ordine ad prædicata primo intentionalia. Hinc Scotista quod concedunt convenire uni formalitati in sensu formali, non concedunt convenire alteri formalitati in sensu formali, concedunt tamen convenire in sensu reali. Consequenter si in sensu reali & nemine cogitante, non convenit odio Dei habere rectitudinem, nec convenit Actui humano, nemine cogitante, deberet autem convenire nemine cogitante, quia peccato quod ponitur, convenit esse peccatum nemine cogitante, adeoque convenit carere rectitudine debita nemine cogitante.

NON SATISFACIT 2. Ipsum odium Dei prout distinguitur actui humano ut sic, & prout determinatur ad esse malum, est aliquid in se malum. Ergo in se debet habere debitum rectitudinis. Ergo cum in se prout distinguitur ab actu humano genericè sumpto, non habeat debitum rectitudinis, in se non deberet esse malum.

NON SATISFACIT 3. Quia contra ea, quæ ponit in propositione huius Explicationis, multa opponi possunt. Inprimis, vel odium Dei in ratione odii habet debitum sibi partium compositionem, vel non habet. Si habet ergo est bonum. Si non habet, ergo non est odium Dei. Quia est impossibile poni odium Dei quod est totum, & non habere partes sibi debitas componentes. Neque valet si dicas: Odium Dei esse materialiter & subjective capax rectitudinis; nam essentialiter irreductum quomodo subjective est capax rectitudinis. Tum quia, falsum est quod actui humano ut sic sit debita rectitudo: Nam dicam esse debitam hoc sensu: quia operatio bona est principalis & nobilissima species actus humani, sed non est debita hoc sensu, quasi determinatè postulet nonnisi differentiam boni. Sed se habet sicut animal, cuius nobilissima species homo, & tamen animal non postulat ut sit nonnisi homo. Quod autem ratio generica actus humani non determinet sibi hanc nonnisi speciem, hoc colligitur & exinde: quia genus plures deposcit species, & quia alias nunquam posset conjungi cum differentia mali: Nam quod debitum est, dicitur determinationem, non posset jam pati mutationem, nec ei contingit oppositum. Tum quia, ratione genericæ, & conveniret principaliter ratio mali, utpote, quæ est capax rectitudinis, & non conveniret principaliter, quia illud principaliter & per se est malum, propter quod & aliud est malum, non autem odium Dei propter formalitatem actus humani, sed actus humanus propter formalitatem odii Dei malus est. præcipue cum per op-

positos, actus humanus inclinet ad bonitatem. Unde pati debet violentiam, cumque non sit in potestate actus humani restituere se, vel impedire ne sit, hoc ipso non debet illi tribui ratio principalis in malitia. Tum quia, Si nonnisi in sensu diviso actui generico est debita rectitudo, in sensu composito non erit malus, quia in sensu composito, non habet debitam rectitudinem: sicut enim se habet simpliciter ad simpliciter; ita tale ad tale. Sed si non esset absolute debitum rectitudinis in actu non esset malitia in actu. Ergo etiam: quia non est in sensu composito debitum rectitudinis, non erit etiam in sensu composito malitia.

Punctum Difficultatis 3.

Concluditur Intentum.

EXPLICATUR I. Quomodo actui peccaminoso sit debita rectitudo, vel quod idem est, quomodo ille sit contra debitum.

Debitum & Jus sunt correlativa: Impossibile enim est habere aliquem jus, & tamen nullum respondere debitum, & è converso. Jus autem ipsum, & debitum adhuc est quantum ad præsens duplex, nempe justitiale. Cujus non impletio, ut loquuntur multi, importat injustitiam. & aliud est Jus quod est formalitas exigentis & debitum, quod est obligatio, respondendi per actionem illi exigentiæ. ita ut si non sit satisfactio per actionem, hoc ipso dicatur non satisfecisse debito. Porro habetur in bono Jus, ut nonnisi ametur, consequenter in summo Bono ut summè & cum prælatione ad reliqua bona ametur. Quod si in bono habetur jus ut ametur, sequitur obligatio in voluntate ut nonnisi amet v.g. Deum. Et quia obligatà radice, obligantur fructus, & adstrictà vite ad pensionem adstringuntur uvæ & botri, imò cum adstrictio hæc voluntatis non sit mortuo modo, sed vitaliter quodam modo, hoc est, per ordinem ad actus, sit ut illa obligatio sit in voluntate primò ne scil. oderit bonum, & ex consequenti in actibus ipsis, ut nulli sint actus, qui v.g. sint odium boni. Et sicut v.g. habet Petrus jus ne illi quisquam furetur consequenter ne furetur etiam Paulus, unde etiam in Paulo est debitum non furandi; furtum verò ab illo factum licet sit tale ut de furto falsum sit dicere, quòd debeat non furari: quia tamen illud furtum est formalis contraventio juri; ideo furtum dicitur esse contra debitum. Ita in præsentem est in Deo jus, ut cum sit summè Bonus, cum prælatione ametur, cui juri obligata manet voluntas; & si ponat odium boni, odio quidem non debetur ut sit amor: quia tamen ipsum odium est formalis illa contraventio debito, dicitur negationem satisfactionis debito, & est hoc ipsum ut quo, quo voluntas violat illud jus, & non facit satis debito; sit ut ille actus dicatur esse contra debitum,

LOD
vs Ki
le. Z:
VI

bitum, ut dicatur esse non satisfactio ut quo, & formaliter, debito suo & juri divino. Quod si est contra debitum ut quo, & formaliter, hoc ipso dicit non satisfactionem debito, adeoque carentiam rectitudinis debitæ: hæc enim in præfenti pro eodem sumuntur. Est ergo peccatum contra debitum, quia est formalis oppositio Juri divino, quod habet ne odio habeatur.

EXPLICATUR 2. De essentia objecti attributionis est, ut formalitatem quâ stat in omni eo, quod ad illud objectum spectat, suo modo reperiat, hocque ipso non esset illud objectum Attributionis, si in aliquo sibi debitam formalitatem non reperiret. Unde & error ipse spectat ad objectum Attributionis, tanquam dicens negationem ejus formalitatis quâ objectum ejus stat. in quo errore ponuntur quidem aliqua positiva, tamen formale illius stat non nisi in carentia formalitatis, quæ objectum illius formalisat. Hinc & Metaphysica considerat quidem Ens quâ Ens, sed considerat etiam non Ens, in quantum dicit negationem ejus entitatis, quæ formalisat suum attributionis objectum. Porro in regula proxima humanarum actionum objectum attributionis est rectitudo inducibilis, vel rectificabilitas operationum, secundum dictamen conscientiæ. Hanc rectitudinem semper illa vult, & si detur error, ut ita dicam, voluntatis, qui est peccatum, quamvis illud importet aliquid positivum; nihilominus carentia rectitudinis ultimò formalisabitur: quia contraria alicujus habitus sunt carentiæ formalitatis quâ stat attributio.

Unde concipiendi dictamina illius habitus rectificativi, ita ut attendatur semper ad objectum attributionis, talia poni debent. In primis, per ordinem ad actus bonos v.g. ad amorem Dei, ponitur hoc dictamen, est rectum ponere amorem Dei, per ordinem autem ad oppositum illi odium Dei, dicit, est rectum non ponere odium Dei. Hinc casu quo ponatur amor, erit positiva rectitudo. Si autem ponatur odium, erit negatio rectitudinis: tenebit enim hæc conversa, est rectum non ponere odium Dei. Ergo ponere odium Dei erit non rectum, ad eum planè modum, quo tenet hæc illatio ex conversione. est justum non accipere alienum. Ergo accipere alienum, non est justum: Universaliter enim in omni conversione, negatio si cadat in subjectum ex primaria intentione debet postea applicari prædicato, & si cadat in prædicatum, debet cadere in subjectum, supple, in hoc scil. quod ante fuit subjectum.

Sed insuper proponendum venit, quomodo illa rectitudo dictata à regula humanarum actionum sit debita etiam actui.

Deus essentialiter habet potestatem Jurisdictionis in creaturas rationales, adeoque Legislativam: Nam in irrationalia habet potestatem proprietatis non Legislativam. quas enim

Deus propriè loquendo irrationalibus leges statuere potest: sed illarum lex est eorundem natura, vel necessitas. & quia hæc Jurdictio in Deo, non debebat esse otiosa, poni debuit usus ejusdem. Usus hujus potestatis Jurisdictionis non conveniebat à solo Deo per merè internum actum ipsius Dei fieri, aliàs non posset esse creatura ulla rationalis, subdens se illi, nisi videns Deum: jam enim usus ille potestatis quem seipso Deus poneret, esset actus Dei liber, quem in illo ipso non potest per videre creatura, quin videat Deum, utpote identificantem sibi suos actus.

Rursus non expediebat. ut usum potestatis Jurisdictionis committeret non nisi aliquibus creaturis: quia si illis hoc esset essentialiter, utilis annexus sit usus illius potestatis divinæ, illæ vel implicarent: quia deberetur illis aliquid, quod est supra vires naturæ: nempe prædictus, ut ita dicam, Vicarius Dei, vel si essent possibiles, esset occasio multarum tricarum in Re publ. rationali ob tantam eminentiam, cui insuper annexa esset vicaria illa potestas regendi, & dominandi. quod præcavens Deus etiam Angelos superiores non constituit dominos inferiorum, & in officio illuminandi competit illis habere rationem magisterii, non domini, evenirentque casus, in quibus non possent consuli, casu quo vel abessent, vel casu quo dubitaretur, an non sit aliquid moliendum contra tales creaturas, idque rationabiliter. Hinc conveniebat officium istud intimandæ Legis committi unicuique secundum quod habet vim directivi, noscitivi &c. & hoc noscitivum est conscientia præmonitiva de agendo. Et quia creatura rationalis est essentialiter serva, subditaque domino Jurisdictionis divinæ; ideo conscientia est excepta, ut non possit impediri ne dicet: quia hoc nomine, ut ita dicam, non proprio, sed ex commissione divina facit; licet postea, postquam satisfecit officio suo conscientia, liberum sit hoc, vel illud facere. Et hoc est quod respexit August. dum ait, ut aliquid alicui veniat in mentem non est in nostra potestate, consentire autem aut dissentiri propriæ est voluntatis. Posito ergo quod regula illa humanarum actionum, hoc est, conscientia habeat se per modum Vicarii Dei, in quo Deus fundat usum suæ Jurisdictionis, & potestatis Legislativæ; est obligatio, non tantum in potentia, seu voluntate, sed etiam in actu, ne ullus sit contrarius huic potestati. Et quia omne odium v.g. Dei est non subditio formalis legi latæ, per Vicarium Dei, sit ut illud odium, sit contra debitum, quod erat subdeditio sese legi, & est formalis non subditio legi.

Breviter hoc totum compingitur. Peccatum caret debita rectitudine, quia est formalis non subditio ad regulam rationis agenda præmonstrantem; idque nomine Dei, tanquam Domini Jurisdictionis, & Legislativi. Hæc Explicatio attendit ad causam

nam finalem, cur Deus voluerit nos habere conscientiam.

EXPLICATUR 3. sic. Ponunt Theologi in Deo essentialem veridicitatem, eamque (quid sit de sententia) dicunt esse sufficiens resolutionem obiectum fidei: siue enim aliquis cognoscat certo, inquit, siue non noscat, credere illi debeo, si essentialiter illi est, non nisi verum loqui. Hoc posito. Imaginemur dari aliquam creaturam essentialiter veridictivam. Certo, oborta controversia. verumne sit an falsum; stati deberet in iudicio illius veridictivi: sicut enim appetimus noscere verum; ita & debemus noscere si possumus, ut fiat satis ordini naturæ veri notitias per se appetenti: & inde erat appetitus oraculum Delphicorum inter Ethnicos. Prophetiæ inter fideles, & in Ecclesia veridictivum articulorum fidei est Papa, &c. Quod est veridictivum in Intellectualibus, hoc in ordine ad actus voluntatis, est boni & rectidictivum. Et sicut datur obligatio in intellectu, ut primò per se querat verum, sic & in voluntate datur obligatio, ut non nisi primò per se bona velit. Sicut enim intellectus ordinatur ad possessionem veri per se, ita & voluntas ad bonum. Sicut ergo error caret rectitudine debita: quia actus intellectus circa cognoscibile non debet esse error: ita & actus peccaminosus caret rectitudine debita: quia actus voluntatis circa bonum non debet esse averfio.

Breviter hoc totum colligitur: caret rectitudine debita actus voluntatis peccaminosus v.g. odii Dei: quia debitum erat accommodare se distanti regulæ bene agendi, cui formalis non accommodatio, est ipsum odium, diciturque odium peccaminosum, & quæcunque alia peccata negationem accommodationis ad regulam.

Explicatis his non esse, importatis à peccato, est questio de voce an illud non esse, & illud non positivum debeat appellari negatio, an privatio? Sed potius appellari debet privatio: quia privationes appellantur illæ carentiæ, quæ fiunt contra debitum, peccatum autem, ut dixi, fit contra debitum. Ex hæcenus dictis, *Colleges*: nos non ostendere quòd ipsi actui peccaminosi sit debita inesse rectitudo aliqua, hoc enim implicat, sed quomodo odium v.g. Dei, imò omnis actio peccaminosa sit contra debitum operandi modum.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIUNT I. Vasq. Ariaga. Oviedo. Non potest explicari in quonam consistat hæc non positivitas peccati. Ergo peccatum debet esse quid positivum, ut illi alterutrum contradictorium conveniat.

RESPONDETUR. Competere peccato negationem satisfactionis ad jus divinum, cuius debitum erat, ut dixi Explic. primâ. Competit negatio subditiōis ad Legisdictivum nomine Dei intimans, cui subdi erat debitum. ut dixi Explic. 2dâ. diciturque denique negationem accommodationis ad bonidictivum, quæ accommodatio erat debita, ut dixi Explicatione tertiâ.

INSTAT ex Vasq. Oviedo. Actus v.g. odii Dei incapax est rectitudinis. Ergo carentia rectitudinis respectu illius non est privatio rectitudinis debita, sed negatio rectitudinis cuius est incapax.

RESPONDETUR. Distinguendo Conf. Ergo carentia rectitudinis respectu illius actus, non est privatio rectitudinis debita, quasi componibilis cum odio Conc. Conf. non est privatio rectitudinis debita, hoc est, non est formalis non satisfactio juri divino, cui erat debitum satisfacere, non est formalis non subditio ad Legisdictivum nomine Dei, cui erat debitum subdi, non est formalis negatio accommodationis ad bonidictivum (quæ accommodatio erat debita) N. Conf. Unde illud debitum rectitudinis in peccato est debitum. non per conjunctionem rectitudinis cum peccato; sed per hoc, quia peccatum est formalis contraventio debiti. Neque verò malitiam suam sumit v.g. odium Dei, in illa non satisfactioe juri divino, per solam negationem amoris, quam importat, sed etiam per sua prædicata positiva, quæ importat, & per negationem scilicet non satisfactionis, condistinctam ab ipsa negatione amoris; ad eum modum, quo mala retentio alieni, non tantum formaliter est mala per hoc, quia caret honestate restitutionis, sed etiam; quia est formalis non datio alieni. Et sicut in principiis oppositorum, positivum peccatum odii, non tantum est malum, in quantum illud esse, est negatio amoris Dei, sed & ipsa positivitas odii est mala; ita in nostris principiis, non sola negatio amoris inclusa in Dei odio est mala, sed & ipsa non satisfactio, negatioque accommodationis ad Jus divinum.

OBJICIT 2. Vasq. Necessarium est, eidem virtuti varia peccata opponi; si autem tota ratio formalis peccati est privatio, actus verò positivus, est materiale, & subjectum illius, sicut paries est subjectum albedinis, tunc non darentur variæ species peccatorum: quia illæ non ex materiali, sed ex formali desumi debent, ex parte autem privationis formalisantis peccatum, non possunt species variæ reperiri; semper enim respondebit pro formali non satisfactio juri divino, multisque hoc urget Vasq.

RESPONDETUR. Immerito assumere Vasq. quòd ita malitia habeat se ad actum positivum peccati per nos, sicut albedo ad parietem. Nam imprimis, albedo distinguitur realiter, tanquam forma superaddita, non superadditur